

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitulvm XXII. Dudum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

celebratur, vt hinc: Quibusdam verò in choro ecclesiæ, vt videre est in c. cum nobis 19. hoc tit. Quare cuiusque ecclesiæ consuetudo hac in reseruanda est. At verò ex c. quod sicut 28. hoc tit. constat, secundùm canonicas sanctiones, electionem Episcopi intra ambitum ecclesiæ Cathedralis celebrandam esse; siue fiat in choro, siue in Capitulo, siue in alio honesto conclauis, vt Abb. docet in cit. c. quod sicut n. 2. Et arbitrat. Gl. in c. 1. d. 23. ver. fieri in vrbe (loquens de omni electione) irritam fore, si absque rationabili causa extra ecclesiæ ambitum fiat: quod & Abbas loco cit. tradit & Anton. in eod. c. quod sicut n. 6. Veruntamen cum hæc nullitas in iure expressa non reperitur, dicerem potius, electionem, tanquam contra canonum præscriptum factam, rescindi posse per sententiam, argum. c. quamquam 18. ibi, vel per sententiam, hoc tit. in 6. Videri possunt quæ dicam in c. bonæ 23. hoc tit.

NOTANDVM II. Si electus ad prælaturam ob morbum siue corporis vitium repulsam tulit, iterum eligi potest, si existimetur plenè curatus esse. Ita contra Gl. ver. recusatus Innoc. hic n. 1. Anton. n. 10. Abb. n. 7. & colligitur ex textu c. Cum enim obiectum fuisse, Præpositum etiam antehac ob morbum epilepticum, repulsam fuisse; non mandauit Papa de hac repulsa fieri inquisitionem; sed solum, num eo tempore, quo promouendus est, huiusmodi morbo laboraret. Interim negari non debet, si constaret, ob huiusmodi morbum aliquem repulsam tulisse, præsumptionem contra illum fore, prout docui in c. super eo 12. hoc tit. Quia verò ea repulsa coram Pontifice relata tantùm, non etiam ostensa fuit, ideo simpliciter is respondit, probationem impediendi, videl. morbi epileptici, Subdiacono opponenti incumbere.

NOTANDVM III. Licet honestius esse videatur, si Canonici Prælaturam ex propria ecclesiæ eligant, dummodò aliquis idoneus adsit, tamen id necessarium non est: cum iuri suo in hoc renunciare possint: Ideòque valida erit electio extranei, si fiat à maiore parte, vt contra Gl. hic ver. aliam, Inq. n. 4.

tradit Anton. n. 25. Abb. n. 8. & sumitur ex c. à nobis 19. hoc tit. & ex hoc textu; quando Pontifex omnes contra electum factas obiectiones, præter eam de morbo epileptico, tanquam friuolas reiecit. Idem quoque docui supra in c. bonæ 4. de postulat. Prælatorum, not. 6.

NOTANDVM IV. Circa §. fin. Quod si electores: Videtur ex eo §. colligi, secundùm ea tempora, Electores potuisse recedere ab electione, etiam publicata, si electus consensum necdum dedit; quia videri poterat adhuc res integra, & ius nondum acquisitum: Sed contrarium postea definitum est à Gregorio IX. Papa in c. publicato n. 58. hoc tit. Idque annotauit Innocent. in fine c. Anton. hic n. 34. dicens, quòd in veritate ita sonat litera. Glosa verò, quam Abb. & alij sequuntur, ver. non compromiserint, improprie & abusuè textum interpretatur. Alias interpretationes legere licet apud Innoc. & Anton. cit. locis.

CAPITVLVM XXII

Dudum.

PARAPHRASIS.

Orta discordia circa electionem Præpositi Coloniensis ecclesiæ; quia alij Præpositum S. Georgij, alij autem Præpositum SS. Apostolorum Petri & Pauli elegerant, Pontifex Innocent. III. causam quibusdam iudicibus commisit, ita, vt si partes consentirent, ad definitiuam sententiam procederent: sin minus ad Apostolicam Sedem, causam instructam remitterent. Iudices delegati vocatis ad se partibus, testes receperunt, eligentium conscientias examinarunt, & allegationes partis vtriusque audierunt. Sed quia S. Georgij Præpositus iudicum sententiæ subijcere se noluit, causam ipsi ad Sedem Apostolicam destinarunt: præfixo termino, intra quem partes contententes per se, vel per Procuratorem idoneum, Romæ se sistere deberent. Et Præpositus quidem Apostolorum constituto tempore aduenit: sed al-

ter Præpositus nec ipsemet venit, nec alium loco suo misit. Pontifex autem, inspectis ijs, quæ à Iudicibus acta fuerunt, reperit, quod pro Præposito Apostolorum faceret eligentium maior auctoritas, pro Præposito S. Georgij maior electorum numerus. Ille enim electus fuit à quatuordecim, qui dignitate, ætate, ac tempore alios antecedit. Hic verò à viginti quatuor electus fuit. Obiectum quidem erat Præposito S. Georgij, quod nec scientiam, nec ætatem requisitam haberet, neque sacro ordine insignitus esset; sed quid dictus Præpositus contra allegarit, vel ad obiecta responderit, non poterat Pontifex ex transmissis actis cognoscere, quod causa non sufficienter instructa missa fuerat. Quamobrem ad definitivam sententiam procedendum sibi non esse existimavit, sed causæ decisionem Iudicibus delegavit sub hac forma, vt, si notorium fuerit, vel demonstratum, Præpositum S. Georgij electionis tempore defectum in scientia, ætate, aut sacro ordine habuisse, quod minus secundum sacros canones ad Præposituram eligi poterit, ei (non obstante quod absens sit) silentium imponant, atque SS. Apostolorum Præposito dictam præposituram adiudicent: Sin autem defectus ostensus non sit, tum ipsius Præpositi S. Georgij electionem confirmant: quandoquidem nõ tantum pars maior, sed pæne duæ partes electorum in eum consenserint, & ita appareat, bono zelo (dummodò impedimenta siue defectus cessent) electionem peractam fuisse.

SUMMARIUM.

1. Beneficia electiva propriè sunt pralatura, ad quas aliquis per suffragium vocatur.
2. Iudex delegatus causam remittens ad delegantem potest terminum litigantibus præfigere, intra quem coram Superiore delegante comparere debeant.
3. Suffragia æstimantur ex auctoritate, & numero. Illa consistit in dignitate, ætate, & tempore possessi officij, siue iuris Colle-

gialis. Dignitas autem ipsa persone accipitur ex prerogatiua beneficij aut officij, generis nobilitate (quæ tamen in Religiosis minus attenditur) & scientiâ literarum.

Numerus ita attendi debet, vt maior pars præsumenda sit esse sanior, donec contrarium ostendatur.

4. Si Capitulares in discordia duas electiones peragant & promulgent, quarum vna est de indigno, altera de digno, valida est electio, licet à minore Capitularium numero facta sit.
5. Iudex si de causa sufficienter instructus non sit, ad definitivam sententiam procedere non potest, etiam contra contramactem, alias sententia erit irrita.

NOTANDUM I. Beneficium electivum interdum latè accipitur pro omni eo, ad quod alicui ius tribuitur per suffragia, & alterius confirmationem: Talis erat dignitas huius Præposituræ, quæ, vt ex integra huius electione colligitur, curata non fuerat. Interdum verò accipitur strictè pro pralatura, ad quam aliquis per suffragia vocatur, vt sit sponfus ecclesiæ, iuxta c. quia propter 42. hoc tit. Videri possunt quæ docui lib. 4. Th. mor. tract. 2. cap. 12. n. 1.

NOTANDUM II. Si iudex delegatus causam remittat ad delegantem, quia ipsemet iuxta formam commisionis eam definire nequit, partibus contententibus terminum præfigere potest, intra quem coram Superiore delegante sistere se debeant. Ita annotavit Anton. hic n. 5. Abb. n. 1. Innoc. in c. vlt. de accusat. in princ. ibid. Ioan. Andr. n. 8.

NOTANDUM III. Suffragia æstimantur tum ex auctoritate, tum ex numero eligentium: Et auctoritas quidem in tribus consistit, in dignitate, ætate, & tempore possessi officij, siue iuris collegialis. Ipsa autem dignitas personæ ex tribus accipitur, beneficij aut officij prerogatiua, generis nobilitate (quæ tamen in religiosis minus attenditur, secundum Abb. hic n. 2.) & scientiâ literarum. Numerus autem eligentium ita attendi debet, vt si sit maior pars præsentium, atque ius eligendi ha-

di habentium, præsumptio esse debeat, donec contrarium ostendatur, quod sit etiam pars sanior, siue quod zelo bono moueatur ad eligendum: idque tanto magis, quod numerus auctior, siue magis ultra medietatem excesserit, uti hic apparet, & de hac re infra dicendum in c. ecclesia 57. hoc tit.

4 NOTANDVM IV. Si Capitulares in discordia duas electiones peragant, & promulgent, quarum vna est de persona indigna, altera electio de digno, cenferi debet valida, tametsi à minore Capitularium numero facta sit. Ita habetur in hoc c. & notat Gl. recepta ver. in ordinibus: Ratio est, quia dum alij Capitulares indignum scienter eligunt, priuantur pro ea vice eligendi facultate, & mox omnis potestas deuoluitur ad alios, quamuis pauciores numero, ut ij vel eodem tempore, vel post, tanquam penes quos vis Capitularis residet, electionem suo iure peragere possint. Et habent hæc etiam locum in electionibus ad alias dignitates aut prælaturas præter episcopalem, sicuti supra docui in c. cum in cunctis not. 1. q. 2. dicto 2. & clare apparet ex hoc c.

5 NOTANDVM V. Iudex si de causa sufficienter instructus non sit, ad definitiuam sententiam procedere non potest, etiam contra contumacem. Ita sumitur ex hoc c. §. Cum autem allegationes, & notauit Innoc. n. 4. Anton. n. 2. rationem dantes; quia Iudicis delegati culpa accidit, ut causa instructa ad delegantem non perueniret: Insinuant itaque, secus faciendum esse, si per partis contumacis culpam, (quia allegationes, probationes, ac defensiones suas non produxit) causa instructa non sit, argum. c. cum Bertholdus 18. de sent. & re iudic. l. properandum 11. §. sin autem, C. de iudiciis: Et hæc doctrina vera est, si Iudex ex actis, seu productis pro parte non contumace animum suum circa iustitiam causæ satis informare, atque pro parte altera, quamuis absente, Deum præ oculis habens, supplere possit ac velit. Alioquin verò si Iudex non satis instructus in controuersia mota sententiam ferret, ipso iure irrita cenferi deberet, argum. c. Tum ex litteris 5. de in integrum restit. & tradit Abb.

hic n. 5. Vide quæ dixi in c. 3. not. 2. casu 5. de postul. Prælat.

CAPITVLVM XXIII.

Bonæ memoriæ.

PARAPHRASIS.

Defuncto Conrado Moguntinæ Sedis Archiepiscopo, cum Sifridus Præpositus S. Petri & alij pauci Canonici Moguntiam, propter potentiam Philippi Sueuorum Ducis Moguntinæ tum commorantis, accedere non auderent, reliquis Canonicis inhibuerunt, alioquin ad Sedem Apostolicam appellantes, ne sine ipsis ad electionem procederent. Sed Canonici, posthabita ea inhibitione & appellatione, Lutpoldum Wormatiensem Episcopum postularunt, imò etiam à sede sua auocatum, introduxerunt, & tam in spiritualibus, quam temporalibus administrare fecerunt; freti potentiâ Philippi Ducis, cuius conatibus contra Ottonem Saxonie Ducis filium Episcopus fauebat. Eo intellecto, alij pauci Canonici Bingæ conuenerunt, & supra dictum Sifridum in Archiepiscopum elegerunt, postea causam totam ad Innoc. III. Pontificem perscripserunt. Is Prænestino Episcopo Sedis Apostolicæ Legato in mandatis dedit, si constaret, Lutpoldum, relicta Sede sua, se transtulisse, & administratorij Episcopatus se immiscuisse, ut postulationem eius irritam pronunciaret; Interim ex speciali indulgentia relinquens ei Wormatiensem episcopatum; licet, spectato iure canonico propter transitum propria auctoritate temerè attentatum, utroque episcopatu priuari posset, c. quanto 3. de translat. Episcopi. Insuper inquirat Legatus, num Sifridus Præpositus & socij eius iustam causam, videl. metus, habuerint, aliis interposita appellatione inhibendi, ne absq; ipsis in electione procederent: Et, si ita esse cognouerit, dicti Præpositi electionem confirmet; Non obstante, quod ea

Oo 2 per.